

Empowerment bij dementie: SPAN+ project

Empowerment bij dementie

Op basis van groepsgesprekken en interviews met mensen met dementie, hun mantelzorgers en zorgprofessionals hebben we vier thema's van empowerment voor mensen met dementie gevonden:

1. De persoon zijn die je bent

2. Gevoel van keuze en controle

3. Je nodig en nuttig voelen

4. Behoud van eigenwaarde

- ✓ Deze thema's zijn zowel belangrijk voor thuiswonende mensen met dementie als voor mensen met dementie woonachtig in het verpleeghuis. Desalniettemin kan de **praktische invulling verschillen**; *wat* voor keuzes gemaakt worden kan bijvoorbeeld verschillen, maar het *gevoel* van keuze en controle is voor beiden belangrijk.
- ✓ Voor empowerment lijkt de **interactie** tussen mensen met dementie en hun omgeving heel belangrijk. Dit blijkt ook uit een literatuurstudie waar we op dit moment mee bezig zijn.

Alle resultaten over de thema's van empowerment zijn terug te vinden in ons [wetenschappelijke artikel](#).

Ontwikkelen van empowerment programma

In het vervolg van het SPAN+ project hebben we met de methode *intervention mapping* een empowerment-programma ontwikkeld voor mensen met dementie thuis én in het verpleeghuis. Dit programma is ontwikkeld door een werkgroep bestaande uit een casemanager, verzorgende, specialist ouderengeneeskunde, kwaliteitsfunctionaris dementie en onderzoekers.

Het doel van het SPAN+ programma is wensen en behoeften van de persoon met dementie in kaart brengen voor de vier thema's van empowerment en om hier in de praktijk structureel aandacht voor te realiseren.

Samenwerking Alzheimer Europe

In dit project werken we samen met Alzheimer Europe, een Europese organisatie die de stem van mensen met dementie en hun naasten in Europa vertegenwoordigt. We hebben het SPAN+ programma voorgelegd aan de Europese werkgroep van mensen met dementie en afgevaardigden van verschillende nationale Alzheimer organisaties in Europa. Meer informatie over onze samenwerking met Alzheimer Europe is te vinden in [dit artikel](#).

Empowerment programma voor thuiswonende mensen met dementie

SPAN+ gesprekskaarten stimuleren de persoon met dementie en zijn naaste om in gesprek te gaan over de vier thema's van empowerment.

Voorbeeld gesprekskaart

De casemanager of zorgtrajectbegeleider gaat tijdens één of meerdere bezoeken in gesprek over de antwoorden op de kaarten: Wat doet er echt toe voor iemand? Waar kan iemand van genieten? Wat wil iemand zo lang mogelijk zelfstandig blijven doen? Aan de hand van de antwoorden worden voor elk van de vier thema's van empowerment aandachtspunten opgesteld.

In de daaropvolgende periode werken de persoon met dementie, naaste en casemanager samen om de aandachtspunten in praktijk te brengen en bij te stellen indien nodig.

Hoe ziet de toekomst eruit? Drie mensen met dementie en hun mantelzorgers hebben het SPAN+ programma voor mensen met dementie thuis uitgetest. Zij vonden het leuk om over de thema's van empowerment in gesprek te gaan. Voor casemanagers was het prettig dat wensen en behoeften duidelijk naar voren kwamen. Door de corona-maatregelen is het testen van de effectiviteit van het SPAN+ programma voor thuiswonende mensen met dementie uitgesteld.

Empowerment programma voor mensen met dementie in het verpleeghuis

Voor mensen met dementie in het verpleeghuis worden aangepaste SPAN+ gesprekskaarten gebruikt om voor elke bewoner te reflecteren over de thema's van empowerment. Per bewoner worden door zorgprofessionals aandachtspunten opgesteld, indien mogelijk samen met de familie en eventueel de bewoner. Daarnaast gaan zorgprofessionals aan de slag met hun eigen persoonlijke ontwikkeling, door mee te lopen met een collega of een dagdeel te focussen op één van de thema's van empowerment. Het doel hiervan is om zich meer bewust te worden van de eigen werkwijze. Samen met een lokale werkgroep vanuit het verpleeghuis worden aanpassingen gemaakt aan het SPAN+ programma, zodat het goed aansluit bij de huidige werkwijze.

Hoe ziet de toekomst eruit? Afgelopen najaar (2020) zijn twee zorgteams met de SPAN+ werkwijze aan de slag gegaan. Hun eerste ervaringen waren positief; er was meer aandacht voor welbevinden van bewoners en bewustwording onder zorgprofessionals. Op basis van hun ervaringen en adviezen maken we een nieuwe versie van het SPAN+ programma. Daarnaast schrijven we een wetenschappelijk artikel over onze bevindingen.

Contact gegevens: Charlotte van Corven | mail: charlotte.vancorven@radboudumc.nl
telefoon: 06-51926091 | website: www.ukonnetwerk.nl/spanplus

Projectgroep: dr. Annemiek Bielderma, prof. Maud Graff, dr. Roeslan Leontjevas,
dr. Peter Lucassen en prof. Debby Gerritsen

